

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม รัฐอมฤต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๓/๒๕๖๘

วันที่ ๒๑ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง ศาลอุทธรณ์ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำ ที่ ยส ๓๔๑๕๗ - ๓๔๑๕๙/๒๕๖๖ หมายเลขแดงที่ ๑๔๔๐ - ๑๔๔๒/๒๕๖๘ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๒ โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ ซึ่งกำหนดบทนิยามคำว่า “จำหน่าย” ให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่ายด้วยนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๕ เนื่องจากการจำหน่ายกับการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือเพื่อขายนั้นเป็นความผิดคนละอย่างกัน บทบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับให้ผู้กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฐานมีวัตถุออกฤทธิ์ไว้ในครอบครองเพื่อขายตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ถูกยกเลิกไปแล้ว ต้องรับผิดและรับโทษในความผิดฐานจำหน่ายตามประมวลกฎหมายยาเสพติด อันเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ในภายหลัง ซึ่งไม่อาจนำมาใช้บังคับย้อนหลังแก่คดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับได้ และบทบัญญัติดังกล่าวที่ให้การจำหน่ายหมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย และเชื่อมโยงไปถึงการมีไว้เพื่อขายนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า จำเลยที่ ๒ โต้แย้งบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งศาลอุทธรณ์จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง เป็นบททั่วไปที่วางหลักการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ และมาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ มิได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ หรือไม่ และเมื่อพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า จำเลยที่ ๒ ไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าบทนิยามตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ ดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และมาตรา ๒๖ วรรคสอง อย่างไร นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๘ ว่าประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว และเห็นว่าคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ บัญญัติบทนิยามให้คำว่า “จำหน่าย” หมายความว่า “ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้” โดยไม่ได้กำหนดนิยามว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ โดยกำหนดบทสันนิษฐานความผิดอันเป็นข้อสันนิษฐานมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายแยกต่างหากจากมีไว้เพื่อจำหน่าย

See

ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคสาม^๑ และมีบทกำหนดโทษฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ไว้ในมาตรา ๖๖ ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยปริมาณสารบริสุทธิ์ จำนวนหน่วยการใช้หรือน้ำหนักสุทธิ ซึ่งให้เห็นว่ารัฐต้องการกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนโดยมีหลักการสำคัญ คือ ปริมาณของยาเสพติดที่เข้าลักษณะการกระทำความผิดมีผลต่อระดับโทษที่จะได้รับ ต่อมามีการตราประมวลกฎหมายยาเสพติดซึ่งมีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมถึงประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง^๒ โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายยาเสพติดยังคงวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับกฎหมายยาเสพติดให้โทษเดิมที่อุกยยกเลิก กล่าวคือ เพื่อป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด แต่เหตุที่ต้องมีการตราประมวลกฎหมายนี้เพราะข้อจำกัดของกฎหมายยาเสพติดให้โทษที่ใช้บังคับอยู่แต่เดิมกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ และกำหนดให้การดำเนินการตามกฎหมายแต่ละฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้งบทบัญญัติบางส่วนของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงมีการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษมารวมและจัดระบบเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับเดียวเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายที่รวมอยู่ในฉบับเดียวกันอย่างเป็นระบบ^๓ การที่ประมวล

^๑ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ “ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่รัฐมนตรีได้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามปริมาณ ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ...”

^๒ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔

^๓ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ “เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับและการดำเนินการตามกฎหมายแต่ละฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรรวบรวมกฎหมายดังกล่าวจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด

กฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ กำหนดบทนิยาม “จำหน่าย” หมายความว่า “ขาย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” แม้ลักษณะการกระทำความผิดจะมีความแตกต่างกัน แต่ประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความมุ่งหมายให้จัดระบบการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในภาพรวม และโดยที่พฤติการณ์การกระทำทั้งสองกรณีส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อปัญหาการขยายตัวของผู้ใช้และผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ประมวลกฎหมายยาเสพติดจึงบัญญัติให้การกระทำที่เป็นฐานของการแพร่กระจายยาเสพติดโดยมิชอบตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่เคยแยกเป็นการกระทำความผิดที่แตกต่างกันมารวมไว้ด้วยกัน โดยการกำหนดบทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ใช้กฎหมายในการทำความเข้าใจความหมายของถ้อยคำในกฎหมายได้ตรงกัน และยังเป็นเทคนิคในการกำหนดถ้อยคำเพื่อแทนข้อความหรือย่อความที่ใช้ในกฎหมายให้สั้นลงได้ด้วย^๕

เห็นว่า การที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ กำหนดบทนิยามของคำว่า “จำหน่าย” ให้มีความหมายรวมถึง “การมีไว้เพื่อจำหน่าย” ด้วย เป็นวิธีการบัญญัติกฎหมายให้เกิดความกระชับ โดยใช้ถ้อยคำเดียวในประมวลกฎหมายยาเสพติดโดยไม่ต้องแยกบัญญัติเป็นการกระทำที่เป็นความผิดสองลักษณะเช่นที่เคยบัญญัติตามกฎหมายที่เคยมีอยู่แต่เดิม โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายใหม่ที่ยังคงประสงค์ให้เป็นการกระทำความผิดและมีระดับความร้ายแรงไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการกระทำความผิดที่มุ่งผลต่อการกระจายการใช้ยาเสพติดให้โทษ การกำหนดบทนิยาม “จำหน่าย” ที่รวมลักษณะการกระทำผิดสองลักษณะไว้ด้วยกัน ย่อมเป็นการยืนยันว่าประมวลกฎหมายยาเสพติดยังคงบัญญัติให้ “การจำหน่าย” และ “การมีไว้เพื่อจำหน่าย” เป็นการกระทำความผิดเช่นเดียวกับกฎหมายยาเสพติดที่เคยบัญญัติไว้เดิม การยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีการแยกการกระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษ

เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายที่จะรวมอยู่ในฉบับเดียวกันอย่างเป็นระบบ พร้อมกันนี้ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ จำเป็นต้องกำหนดให้มีระบบอนุญาตเพื่อให้การควบคุมและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการป้องกัน การแพร่กระจายยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสียดายยาเสพติด ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่กระจายยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรซึ่งมีความหลากหลายจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด และรวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

^๕ ความมุ่งหมายในการกำหนดบทนิยามในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, คู่มือแบบการร่างกฎหมาย, (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๕๑) หน้า ๑๕๙ - ๑๖๐.

หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือเพื่อขายออกจากความผิดฐานจำหน่าย จึงไม่มีผลทำให้การกำหนดบทนิยามคำว่า “จำหน่าย” ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ เป็นการบัญญัติการกระทำความผิดเพื่อให้มีผลบังคับย้อนหลังแก่คดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง

การกำหนดบทนิยาม “จำหน่าย” ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ มิได้มีลักษณะเป็นข้อสันนิษฐานตามกฎหมายที่จะกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล เนื่องจากการรวมการกระทำ “มีไว้ในครอบครอง” ไว้ในบทนิยาม “จำหน่าย” ไม่มีผลต่อการนำสืบพยานหลักฐานในคดี กฎหมายมิได้สันนิษฐานว่าการที่บุคคลมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายถือว่ากระทำความผิดฐานจำหน่าย เพราะประมวลกฎหมายยาเสพติดถือว่ากระทำความผิดทั้งสองลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายหรือการมีไว้ในครอบครองต่างเป็นความผิดในตัวเอง หากได้เป็นการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้สันนิษฐานว่าบุคคลที่มียาเสพติดไว้ในครอบครองถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดแต่อย่างใด หากแต่กฎหมายยังคงบัญญัติให้การมียาเสพติดไว้ในครอบครองเป็นการกระทำความผิดในตัวเองเช่นเดิม เพียงแต่ให้ใช้ถ้อยคำในกฎหมายว่า “จำหน่าย” จึงไม่มีผลกระทบต่อข้อกำหนดภาระการพิสูจน์ความผิด หรือหลักสันนิษฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ไว้ก่อน (Presumption of Innocence) เพราะเมื่อกฎหมายกำหนดให้การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อจำหน่ายเป็นความผิดเช่นเดียวกับการจำหน่าย โดยไม่จำเป็นต้องใช้บทสันนิษฐานความผิดหรือสันนิษฐานการกระทำความผิด กรณีไม่ต้องห้ามด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง

แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่เป็นมาตรการที่มีความเหมาะสมและจำเป็นในการป้องกันการแพร่กระจายและใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้องอันจะนำไปสู่การเสพยาเสพติด การบัญญัติบทนิยามดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยคำนึงถึงความได้สัดส่วนระหว่างระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดและระดับความหนักหรือเบาของการกำหนดบทลงโทษทางอาญา ดังที่เห็นได้จากประมวลกฎหมายยาเสพติดมีการจำแนกลักษณะการกระทำความผิดที่เป็นการจำหน่ายและการมีไว้ในครอบครองโดยคำนึงถึงพฤติการณ์ของการกระทำว่ามีความร้ายแรงมากหรือน้อย เพื่อให้การกำหนดโทษมีระดับที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดตามความในวรรคสองของมาตรา ๑๔๕^๕ ดังนั้น แม้ประมวลกฎหมายยาเสพติดจะบัญญัติลักษณะการกระทำความผิด

^๕ ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ บัญญัติว่า “ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองล้านบาทถึงสองล้านบาท

“จำหน่าย” และ “มีไว้ในครอบครอง” ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ รวมอยู่ในมาตรา ๑๔๕ แต่การกำหนดระดับโทษของการกระทำความผิดทั้งสองลักษณะย่อมขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของพฤติการณ์ การกระทำของผู้กระทำความผิด และไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นไร หลักการกำหนดโทษสำหรับความผิด กรณี “จำหน่าย” และ “มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดยิ่งกว่าบทกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๖ ที่ใช้บังคับอยู่เดิมที่วินิจฉัยความผิด ในกรณีผู้กระทำความผิดกระทำการ “จำหน่าย” ยาเสพติดบางส่วน ขณะที่ยังคงเหลือยาเสพติด บางส่วนในครอบครองนำไปสู่การลงโทษในลักษณะสองกรรม กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษ ทั้งในความผิดฐาน “จำหน่าย” สำหรับส่วนที่ได้มีการจำหน่ายไปแล้ว และ “มีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย” สำหรับส่วนที่ยังจำหน่ายไม่หมด จึงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของพฤติการณ์ การกระทำความผิดที่มีเจตนาเดียว คือ “การจำหน่าย” ด้วยเหตุนี้ประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ จึงมีเจตนารมณ์ที่สำคัญในการลดทอนความผิดให้เหลือเพียงกรรมเดียวเพื่อให้เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด อันเป็นหลักสำคัญของกฎหมายอาญาที่ว่าผู้กระทำความผิดจะจำหน่ายยาเสพติดจนหมดหรือจำหน่ายไป บางส่วนแล้วแต่ยังมีเหลืออยู่ในครอบครอง หากพิสูจน์ได้ว่าเจตนาในการมีไว้ในครอบครองนั้น ก็เพื่อจำหน่ายเช่นเดียวกัน การกระทำทั้งหมดจึงต้องนับเป็นกรรมเดียว และลงโทษเพียงในฐานะจำหน่าย ยาเสพติดเท่านั้น หลักการดังกล่าว สะท้อนถึงความพยายามของรัฐในการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ ที่มุ่งเน้นความยุติธรรมและความเป็นธรรมแก่ผู้กระทำผิดโดยไม่ลงโทษซ้ำซ้อนในพฤติการณ์ที่มีต้นเหตุ จากเจตนาเดียวกัน ดังที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๖/๒๕๖๗

ดังนั้น ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่ บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” มิใช่บทบัญญัติที่จำกัดการใช้สิทธิหรือเสรีภาพ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ

- (๑) การกระทำเพื่อการค้า
- (๒) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน
- (๓) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี
- (๔) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใดหรือสถานที่ราชการ
- (๕) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (๖) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการกระทำดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุก ตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต

- (๑) การกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม
- (๒) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป”

ของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และไม่ขัดต่อหลักการให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยาม คำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ